

UVOD

Knjižica, ki jo imate pred seboj, je plod truda v Škofijskem odboru za družino Škofije Celje. Z njo želimo prinesiti nekaj idej za pastoralno delo s starši v župnijskem ali drugem cerkvenem občestvu. Vse ideje, ki jih boste našli v pričujoči knjižici, so neke že bile izvedene, zato jih lahko imenujemo tudi dobre prakse, ki so se »na terenu« že izkazale.

Zakaj se v cerkvenem pastoralnem delu ukvarjati s starši? Pomembno je, da razumemo pomen družine, ki je Božja ustanova in je osrednji prostor vzgoje otrok, pa tudi skupno potovanje krščanskih staršev skozi tozemeljsko življenje v večnost. Družina je Cerkev v malem, starši pa izvršujejo svojo duhovniško, preroško in kraljevsko službo, ki jim je bila naložena že pri njihovem sv. krstu, na novo pa podeljena ob rojstvu ter sv. krstu njihovih otrok. Ob tem so prejeli mnoge darove Svetega Duha, da bi lažje uresničevali obljubo, ki so jo dali ob sv. krstu svojih otrok, da bodo otroke »vzgajali v veri, da bodo spolnjevali Božje zapovedi in da bodo ljubili Boga in bližnjega, kakor nas je učil Jezus Kristus« (prim. Krstni obrednik, točka 39).

Ta knjižica vsebuje 16 dobrih praks, vendar se zavedamo, da je to samo majhen delček vsega, kar se po naših župnijah dogaja v pastoralnem delu s starši. Vseeno upamo, da bo morda komu pomagala z dobro idejo in koga vzpodbudila za še bolj zavzeto delo s starši.

V dodatku je shema za lažje načrtovanje aktivnosti. Tako lažje določimo najpomembnejše vsebine, kot so: kaj se bo dogajalo – ime ali naziv dejavnosti; zakaj bomo to dejavnost izvedli (cilji, nameni); kdo je naslovnik in kdo izvajalec dejavnosti; kje in kdaj se bo dejavnost izvedla; kako bomo izvajali dejavnost (program).

Sandi Koren
voditelj Škofijskega odbora
za družino Škofije Celje

1. DUHOVNA OBNOVA ZA PRVOOBHAJANJCE S SREČANJEM ZA STARŠE

Namen

Ob pripravi na prejem prvega sv. obhajila se srečati in preživeti čas s starši prvoobhajancev; na zanimiv način globlje vpeti starše v pripravo njihovih otrok na prejem zakramenta prvega sv. obhajila.

Možna izvedba

Za prvoobhajance pripravimo duhovno obnovo, ki traja od sobote dopoldne do nedelje dopoldne. Prvoobhajanci prespijo. Program temelji na katehezi o kruhu in sv. evharistiji iz učbenika za 3. razred.

V nedeljo se nam pridružijo starši, ki prisostvujejo pri sv. maši (ob 9.00 ali 10.00), ki so jo pripravili prvoobhajanci, nato pa sledi srečanje, ki je lahko sestavljeno iz dveh delov: v prvem delu je kviz za prvoobhajance, kjer sodelujejo tudi starši, v drugem pa je srečanje staršev z župnikom in s kateheti oz. predavanje ... Nato sledi še skupna zakuska in zaključek.

Če je sv. maša dovolj zgodaj, je zakuska zgolj prigrizek, sicer je kosilo. Izmed vseh možnosti lahko izberemo tudi samo eno, vendar je v vsakem primeru priporočljivo kratko srečanje župnika/kateheta/-ov s starši.

2. ZAKLJUČNO VEROUČNO ROMANJE (VEROUČENCI IN STARŠI)

Namen

Ob zaključku veroučnega leta skupaj z otroki in s starši odpotovati na krajše romanje ali izlet; možnost za spontano druženje s starši.

Možna izvedba

Ob zaključku veroučnega leta lahko za veroučence (za vse ali po razredih ali za bralce Slomškovega bralnega priznanja ...) organiziramo enodnevni izlet/romanje, kamor povabimo otroke in starše. Izlet/romanje razdelimo na 3 dele.

Prvi del je skupen: z avtobusom dopotujemo na izbrani kraj, kjer si ogledamo znamenitosti.

V drugem delu otroci z animatorji in/ali s kateheti ostanejo v kraju in izvajajo določene aktivnosti (npr. "oratorijsko" dogajanje), medtem ko župnik s starši obiše kakšno znamenitost v okolici. To je priložnost za spontano druženje duhovnika s starši.

V tretjem delu se starši in otroci zopet srečajo, sledi skupna sv. maša ali bogoslužje (lahko je tudi v prvem delu), kakšno drugo slavje (npr. podelitev Slomškovih bralnih priznanj ali veroučnih spričeval ...) in nato skupna vrnitev domov.

Ne pozabimo vključiti piknika ali kakšne druge oblike druženja.

3. VEROUČNI DNEVI

Namen

Ob druženju (bolje) spoznati starše; starši na bolj sproščen način spoznajo veroučno šolo in duhovnika ter katehete; starši se srečajo z vsebinami krščanske vere in verske vzgoje.

Možna izvedba

Za družine prvoobhajancev lahko v letu priprave na zakrament organiziramo t. i. veroučni dan (lahko za družine vseh veroučencev oz. vsaj za veroučence do 6. razreda, za vse skupaj ali po razredih – odvisno od števila veroučencev).

2 možnosti: celodnevno ali popoldansko dogajanje.

Celodnevno dogajanje lahko traja npr. od 9.00 do 15.00. Dogajanje je lahko sestavljeno iz:

- * skupnega uvoda, kjer otroci predstavijo staršem svoje prizadevanje pri verouku, vključena je tudi uvodna molitev, kateheza ...;
- * sledi del, ki poteka ločeno za otroke (delavnice za otroke, igre z animatorji, ...) in starše (srečanje/sestaneke za starše);
- * sv. maše, pred katero je lahko sv. spoved za otroke in (po želji) za starše. Na sv. mašo se lahko pripravljajo otroci in/ali starši skupaj;
- * agape po sv. maši.

Popoldansko dogajanje lahko traja od 16.00 do 20.00.

- * Kratek skupni uvodni del,
- * ločeno dogajanje za otroke (delavnice ...) ter srečanje duhovnika s starši,
- * priprava na spoved in sv. spoved, med tem priprava na sv. mašo (naj bo zanimivo za starše in otroke – pevske vaje, izdelava simbolov ...),
- * skupna sv. maša, kjer vsi sodelujemo,
- * agape po sv. maši.

4. PASTORALNI OBISK NA DOMU VEROUČENCA

Namen

Srečati se z družino veroučenca v domačem družinskem okolju.

Možna izvedba

V prvem letu verouka ali ob pripravi na prvo sv. obhajilo in/ali sv. birmo je dobra priložnost za pastoralni obisk duhovnika na domu veroučenca/-ke. Obisk je lahko napovedan ob prvem sestanku za starše v letu priprave.

Obisk naj vsebuje liturgični del (blagoslov doma, družine ...) in družabnost. V župniji se lahko pripravi simbolično darilce za družino (npr. knjižica), ki jo duhovnik prinese s seboj.

Obiske lahko zgostimo v adventnem in/ali postnem času (odvisno tudi od števila otrok).

5. DRUŽINSKE SVETE MAŠE

Namen

Pripraviti nedeljsko bogoslužje, ki bo nagovorilo starše in otroke; buditi občutek za sodelovanje in soustvarjanje bogoslužja.

Možna izvedba

Na začetku pastoralnega leta naredimo okvirni seznam nedeljskih sv. maš, ki jih pripravljajo otroci po posameznih razredih, sv. maše pa so družinsko oblikovane.

Pri tej sv. maši naj bo dialoška pridiga: duhovnik se z otroki pogovarja o evangeliju (ne izza ambona, ampak s prenosnim mikrofonom stopi v cerkveno ladjo med ljudi), Božjo besedo konkretizira s primeri iz življenja. Pomembno je, da so pridige preproste, lahko razumljive ... Pomagamo si lahko tudi s kakšno projekcijo slik, ki se nanašajo na evangeljski odlomek. Pri tej pridigi naj bodo nagovorjeni tako otroci kot starši. Naj se jih spodbuja in ne graja.

Z otroki zapojemo kakšno pesem s pomočjo kitare ali z otroškim zborčkom.

Pri bogoslužju uporabimo tudi simbole. Vsi veroučenci iz posameznega razreda naj bodo vključeni pri liturgiji.

Dovolj je, da vsak pripravi prošnjo, ki bo zares njegova. Na začetku leta se je potrebno odločiti, ali so te sv. maše enkrat na mesec ali vsako nedeljo.

6. POČITNICE ZA DRUŽINE

Namen

V sproščenem vzdušju gojiti tesnejšo in globljo povezanost s starši.

Možna izvedba

V počitnicah organiziramo družinske počitnice (morje, hribi ...). Počitnikovanje lahko poteka tudi v manjših skupinah oz. s starši, ki se tudi sicer poznajo in se družijo. Uporabimo možnost nastanitve v domovih za obšolske dejavnosti ali v domovih duhovnih vaj. Na počitnicah so poleg dejavnosti za celotne družine in otroke vsak dan posebna srečanja za starše, kjer obravnavamo različne teme.

Za družine, ki so morda v finančni stiski, poskušamo urediti finančno pomoč (župnija, Karitas ...).

7. ZAKLJUČNO DRUŽENJE OB KONCU VEROUČNEGA LETA

Namen

Druženje s starši in z otroki ter duhovna popotnica za počitnice.

Možna izvedba

Ob zaključku verouka se dogovorimo s starši in z otroki za zaključno druženje, ki pa ga »oplemenitimo« z bogoslužjem, npr. lepo pripravljeno sv. mašo s sodelovanjem.

Da to ne bo zgolj »druženje«, lahko vključimo določeno vsebino oz. temo (npr. predavanje, pogovor, ogled filma ...).

Na koncu je lahko agape, npr. piknik.

8. VEČERNI KLEPET S STARŠI

Namen

Kontinuirano srečevanje s starši z možnostjo duhovne rasti in pogovora o življenjskih temah.

Možna izvedba

V okolju, kjer število veroučencev ni tako veliko, je lažje zbrati starše v manjših skupinah.

S starši se dogovorimo, da se dobimo vsak mesec na določen dan. Eden od staršev poskrbi, da ostale pravočasno spomni in napove tudi vsebino našega srečanja. Te večere bogatijo pogovori ob prebrani Božji besedi, o odnosih, vzgoji ... Lahko povabimo tudi goste, ki spregovorijo o vzgojnih, verskih, etičnih in drugih vprašanjih. Vključimo lahko tudi ogled verskega filma ali filma z duhovno oz. globljo vsebino.

9. PRVA SVETA SPOVED IN SODELOVANJE S STARŠI

Namen

Začutiti veličino Božjega odpuščanja; nagovoriti starše k podpori otroka, ko pristopa k zakramentom; omogočiti staršem, da se sami srečajo s svojo držo do zakramentov.

Možna izvedba

Otroci se pri verouku pripravljajo na prvo sv. spoved. En sestanek o sv. spovedi imamo tudi s starši. Župnijo že od začetka postnega časa spodbujamo k molitvi za prvoobhajance in njihove družine in spregovorimo tudi o pomenu prve sv. spovedi.

Prvo sv. spoved imamo po »glavni« nedeljski sv. maši. Po evangeliju spregovorimo o Božji ljubezni pri zakramentu odpuščanja. Skupaj zmolimo kesanje. Po sv. maši je sv. spoved. Spovednikov je lahko tudi več. V prezbiteriju postavimo stole, kjer sedijo otroci, k sv. spovedi pa potem prihajajo posamično. Grehe lahko imajo napisane tudi na listkih. V času spovedovanja verniki zapojejo pesem in zmolijo desetko rožnega venca (naprej lahko moli kdo od staršev otrok). Po zaključeni sv. spovedi »listke z grehi« zažgemo na velikonočni sveči. Če je spovednikov več, so k sv. spovedi povabljeni tudi starši.

10. SESTANKI ZA STARŠE VEROUČENCEV MALO DRUGAČE

Namen

S starši spregovoriti o aktualnih in duhovnih temah v povezavi z njihovimi družinami.

Možna izvedba

Za starše otrok, ki obiskujejo verouk, dvakrat na leto pripravimo »srečanje za starše«. V tednu sestanka otroci nimajo verouka po urniku, pač pa istočasno kot se odvija sestanek za starše. To je lahko eno uro pred sv. mašo. Za starše srečanje pripravi župnik. Ni nujno, da je to roditeljski sestanek v klasičnem smislu, pač pa lahko izberemo in izpostavimo kakšno tematiko, npr. o adventu, postu, vzgoji, župniji, sv. maši, zakramentih (predvsem pri prvoobhajancih in birmancih), aktualne teme, pogovor ...

Kateheti v vmesnem času v drugih prostorih izvajajo verouk, pri katerem pripravijo sodelovanje pri sv. maši (prošnje, pesmi, zahvale ...). Po sestanku sledi skupna sv. maša.

11. STARŠI IN VEROUČENCI PRIPRAVLJAJO SVETO MAŠO

Namen

Krepiti občutek soustvarjanja in sodelovanja pri bogoslužju ter okrepiti obisk nedeljske sv. maše.

Možna izvedba

Otroke vzpodbudimo, da skupaj s straši (doma, pri verouku ali pred sv. mašo) napišejo prošnje za vse potrebe ali pa izberemo kakšno drugo obliko sodelovanja pri sv. maši.

Potrebna je priprava na sv. mašo. Z otroki se na sv. mašo pripravljajo kateheti, s starši pa župnik (kratek nagovor o sv. maši, priprava na sodelovanje ...).

Ko se z otroki učimo kakšno pesem za sv. mašo, lahko povabimo starše, da se jo naučijo zraven, morda pridejo na vaje pred sv. mašo ...

Starši lahko berejo berila.

Pred sv. mašo lahko organiziramo sv. spoved za veroučence in starše.

12. VEROUK S STARŠI

Namen

V okviru celostne »ponudbe« pastoralnega dela z družino pristopiti k staršem.

Možna izvedba

Starši otroke 1–2-krat mesečno pripeljejo k rednemu verouku v popoldanskem času. Ko so otroci pri verouku s katehetom, ima istočasno druga oseba s starši srečanje, kjer se pogovarjajo o bibličnih temah (neke vrste tematska kateheza odraslih). Istočasno je poskrbljeno za brate in sestre veroučencev, za katere je organizirano varstvo in druženje (tretja oseba in/ali animatorji).

Če verouka nimamo popoldne, se lahko za takšno obliko (če starši izrazijo željo – staršev ne silimo!) dogovorimo 1-krat mesečno. Po premisleku lahko takšno metodo uporabimo tudi samo za določene letnike veroučencev, npr. samo za veroučence od 1. do 3. razreda ali od 1. do 6. razreda.

13. KOMUNIKACIJA S STARŠI

Namen

Vzpostaviti komunikacijske kanale s starši in jih nagovarjati preko sodobnih sredstev komunikacije.

Možna izvedba

Na začetku veroučnega leta damo otrokom obvestilo za starše, kjer jih povabimo, da nam posredujejo svoje številke mobilnih telefonov in/ali naslove elektronske pošte. Občasno med letom ob praznikih, pomembnih dogodkih ... starši dobijo kratko spodbudno sporočilo, misel, povabilo, ki vabi k razmisleku o določeni tematiki.

Župnik lahko izkoristi tudi spletne strani in nagovori starše preko tega medija.

Oblikujejo se lahko tudi t. i. »mailing liste« staršev, kjer se starši povezujejo med seboj, z duhovnikom, s kateheti ...

Med starši v posameznem razredu veroučencev se lahko izbere nekoga, ki je »predstavnik za stike« in bo vezni člen za stike z župnikom/s katehetom in starši (pri tem je dobro, da to vlogo prevzamejo bolj aktivni starši).

Po zgledu vzgojno-izobraževalnih zavodov (šole, vrtci ...) je mogoče oblikovati tudi »svet staršev«, ki ga sestavljajo starši, ki so predlagani in izbrani s strani staršev kot predstavniki vseh staršev otrok veroučencev.

14. KRIŽEV POT ZA STARŠE

Namen

Nasloviti stiske (križe) starševstva ter staršem dati čutiti, da na tej poti niso sami.

Možna izvedba

V postnem času pripravimo poseben križev pot za starše. Vsebine križevega pota za posamezne postaje so oblikovane tako, da nagovarjajo starše v njihovih vsakdanjih vlogah v odnosu do otrok, družine (npr. Veronika poda Jezusu potni prt – Kako jaz poskrbim za svoje otroke? Kakšen oz. kaj je moj prt? Ipd.). Križev pot naslavlja stiske starševstva in usmerja k odkrivanju njegovih lepot s Kristusovo pomočjo.

Križev pot lahko poteka v cerkvi ali v naravi (kapelice, križevi poti).

15. MAŠA ZA KRŠČENE V DOLOČENEM LETU, STARŠE IN BOTRE

Namen

Ohraniti stik s starši tudi po pripravi na zakrament in podelitvi zakramenta.

Možna izvedba

Za otroke, ki so bili v župniji krščeni v določenem letu, pripravimo sv. mašo, kamor povabimo starše teh otrok in tudi njihove botre. Pri sv. maši obnovimo pomen zakramenta sv. krsta in poudarimo, da je to šele začetek in ne konec. Po sv. maši lahko sledi kratko druženje. Takšna srečanja lahko pripravljamo ob okroglih obletnicah krstov oz. razmislimo, v katerem življenjskem obdobju bi to lahko imelo poseben pomen (npr. ko so krščeni že najstniki, ko postanejo starši itd.).

16. NEPOSREDNA PRIPRAVA NA PRVO SVETO OBHAJILO OZ. SEDEMDNEVNICA

Namen

Tik pred prvim sv. obhajilom se z rednimi večernimi srečanji s prvoobhajanci in starši pri sv. evharistiji duhovno pripraviti na slovesnost in kot župnija prositi Boga za prvoobhajance in družine.

Možna izvedba

Začnemo v nedeljo pred nedeljo prvega sv. obhajila z redno ali družinsko sv. mašo, ki je pravzaprav uvodno slavje in začetek sedemdnevnice pred prvim sv. obhajilom. V tednu pred sv. obhajilom se nato vsak večer (ponedeljek–sobota) dobimo pri sv. maši, ki je lepo pripravljena z uvodi, petjem otrok ... Nagovori so namenjeni otrokom in staršem (npr. vzpodbude po zgledu svetnikov, ki so upodobljeni v župnijski cerkvi, druge zgodbe, Sveto pismo, otroci prejmejo tematske podobice ...). Pred mašo ali po njej lahko imamo sv. spoved za otroke in starše, priprave na slavje prvega sv. obhajila, generalko, branje, krašenje, druženje ...

Dodatek:

SHEMA ZA NAČRTOVANJE DEJAVNOSTI

Prazen vzorec:

KAJ? Kaj se bo dogajalo? Poimenovanje dogodka (ime ali naziv).	
ZAKAJ? Namen: Čemu želimo izvesti ta projekt, de- lavnico, dogodek ...? Cilji: Kaj želimo doseči v okviru tega namena?	
KDO? Komu je namenjeno? Kdo bo izvajalec?	
KJE? Kje se bo izvajalo?	
KDAJ? Kdaj bo projekt izveden?	
KAKO? Opis in potek pro- grama, materiali oz. pripomočki, urnik oz. časovnica, dinamike itd.	

Zbrala: **dr. Barbara Simonič**

Lektorirala: **Julija Remenik**

Uredil: **Sandi Koren**

Slike: **Ula, Maja, Blažka, Sara, Bor, Nejc**

Naklada: **500 izvodov**

Izdajatelj: **Škofijski odbor za družino Celje, Škofija Celje**

Tisk: **Papirna galanterija Ferlež**

November 2013